

Osakaskunnat

Kalastusta koskeva lainsäädäntö muuttui vuoden 2001 alussa siten, että kalastuskunnat muuttuivat yhteisen vesialueen osakaskunniksi. Mikäli yhteisen vesialueen osakkaat olivat järjestäytyneet ennen lain voimaantuloa sekä yhteisaluelain mukaisena osakaskuntana että kalastuskuntana, lakkasivat yhteisaluelain mukaisen osakaskunnan säännöt olemasta voimassa ja osakaskuntaan jäivät voimaan kalastuskunnan säännöt siihen saakka, kunnes ne on muutettu uusitun yhteisaluelain säännösten mukaisiksi.

Yhteisaluelain perusteita ja tavoitteita

- Kalastuslaista poistettiin järjestäytymistä koskevat säädökset ja ne siirrettiin yhteisaluelakiin.
- Kalastuskunnan ja yhteisen vesialueen osakkaat ovat samat ja omistusoikeudet säilyivät ennallaan.
- Vesialueen pohjan omistus siirtyi jakokunnalta yhteisen vesialueen osakaskunnalle.
- Kaikki asiat voidaan käsitellä samassa kokouksessa.
- Alueita voidaan yhdistää maanmittaustoimituksella. Esimerkiksi vesialue ja vesijättö.
- Osakaskunnan asema vahvistui.

Hyvä muistaa, kun järjestädytte tai muutatte sääntöjä

Hämeen kalatalouskeskuksesta saatte tarvittavat sääntömallit ja asiakirjat edullisesti järjestäytyessänne tai uusiessänne sääntöjä. Sääntöjen uudistaminen tulee aiheuttamaan jonkin verran muita kustannuksia. Yhteisen vesialueen osakaskunnan sääntöjen vahvistaminen TE-keskuksessa maksaa 90 euroa ja sääntöuudistuksessa tarvittava maanmittaustoimistosta saatava yhteisen alueen osakasluettelo 10 euroa. Tämän lisäksi käräjäoikeus veloittaa kokouksen lainvoimaisuustodistuksesta 15 euroa.

KALAVEDEN OSAKASKUNTA

Yhteisen vesialueen osakkaat muodostavat osakaskunnan, joka päättää kalavesien käyttämisestä ja hoitamisesta. Se järjestää myös kalastuksen mm. myymällä kalastuslupia. Suurin osa vesialueistamme on yhteisomistuksissa. Yhteisaluelaissa säädetään, miten hallinto on järjestettävä.

OSAKASKUNTAAN KUULUTAAN, SIIHEN EI LIITYTÄ

Osakaskuntaan kuuluu jokainen, jolla on kauppakirjan sekä kiinteistörekisterin mukaan oikeus yhteisiin vesialueisiin. Kaikilla yhteisen vesialueen osakkailla on oikeus osallistua osakaskunnan kokouksiin ja vaikuttaa siellä tehtäviin kalavesien käyttöä ja hoitoa koskeviin päätöksiin.

VESIALUEEN OSAKASKUNNAN OSAKAS

Osakaskunta koostuu osakkaista eli yhteisen vesialueen omistajista. Omistaminen ja sen osuuden suuruus voidaan todeta kiinteistörekisteriotteesta. Ellei osuutta ole siihen merkitty, ei osakkuuttakaan ole. Tällöin sananvaltaa osakaskunnassa ei ole.

Osakaskunnan osakasta voidaan hyvin verrata taloyhtiön osakkaaseen. Hän ei osta itselleen kalastuslupaa, vaan maksaa hoitovastiketta, eli lunastaa omaan käyttöönsä hänelle kuuluvaa kalastusoikeuttaan.

Usein mökkiläisen osuus yhteiseen veteen on niin pieni, että se oikeuttaa vaikkapa vain yhden katiskan tai puolikkaan verkon pitoon. Yleensä osakaskunta kuitenkin myy tämän osuuden jatkoksi lisälupia.

Mökin omistaja ei ole "oman" rantavetensä omistaja. Kun vesi on yhteisomistuksessa, kaikilla osakkailla on oikeus kalastaa joka puolella yhteistä vettä. Luonnollisesti hyvään käyttöön kuuluu, ettei kalastuksella häiritä toisten rantaelämää.

MÖKKILÄINEN

Tunnetko vesialueen osakaskuntasi?

Mökkiläiset mukaan!

Kesämökki on ihmiselle paikka, jossa levätään ja nautitaan luonnon elämyksistä. Suomalaisen mökin pitää olla veden äärellä. Siellä saunotaan, uidaan, veneillään ja kalastetaan.

Vesialue on useimmille kaikkein tärkein osa mökkielämää muodossa tai toisessa. Niinpä on luonnollista, että mökillä ollaan myös kiinnostuneita omasta ikkunasta näkyvän vesialueen vedenlaadun tilasta sekä kalastosta ja sen hoidosta.

Mökkiläinen joka on aidosti kiinnostunut vesialueen tapahtumista, voisi tuoda tähän omaa tuoretta näkemystään ja vaikkapa työpanostaan. Yhteinen huoli esimerkiksi järven tilasta voi olla yhdistävä tekijä.

Eräs luonteva toimimistapa on osallistua osakkaana vesialueen osakaskunnan toimintaan. Ne huolehtivat kalojen ja niiden elinympäristön hyvinvoinnista.

KALASTUSOIKEUS

Kun kukaan ei omista veden kaloja, ennen kuin on ne saanut saaliikseen. Jos vesialue on yhteisomistuksessa, kalastusoikeus on lähtökohtaisesti sen osakkailla. Se kuinka paljon hän voi tätä oikeuttaan käyttää, määrätään osakaskunnan säännöissä ja kokouksessa. Kalastusoikeutta voidaan antaa myös toisten käyttöön, Tällöin kalastaminen perustuu kalastuslupiin. Lisäksi on vielä vapaa onkiminen ja pilkkiminen, joita nimitetään yleiskalastusoikeuksiksi

KALAVEDEN OSAKASKUNTA

Yhteisen vesialueen osakkaat muodostavat osakaskunnan, joka päättää kalavesien käyttämisestä ja hoitamisesta. Se järjestää myös kalastuksen mm. myymällä kalastuslupia. Suurin osa vesialueistamme on yhteisomistuksissa. Yhteisaluelaissa säädetään, miten hallinto on järjestettävä.

OSAKASKUNTAAN KUULUTAAN, SIIHEN EI LIITYTÄ

Osakaskuntaan kuuluu jokainen, jolla on kauppakirjan sekä kiinteistörekisterin mukaan oikeus yhteisiin vesialueisiin. Kaikilla yhteisen vesialueen osakkailla on oikeus osallistua osakaskunnan kokouksiin ja vaikuttaa siellä tehtäviin kalavesien käyttöä ja hoitoa koskeviin päätöksiin.

VESIALUEEN OSAKASKUNNAN OSAKAS

Osakaskunta koostuu osakkaista eli yhteisen vesialueen omistajista. Omistaminen ja sen osuuden suuruus voidaan todeta kiinteistörekisteriotteesta. Ellei osuutta ole siihen merkitty, ei osakkuuttakaan ole. Tällöin sananvaltaa osakaskunnassa ei ole.

Osakaskunnan osakasta voidaan hyvin verrata taloyhtiön osakkaaseen. Hän ei osta itselleen kalastuslupaa, vaan maksaa hoitovastiketta, eli lunastaa omaan käyttöönsä hänelle kuuluvaa kalastusoikeuttaan.

Usein mökkiläisen osuus yhteiseen veteen on niin pieni, että se oikeuttaa vaikkapa vain yhden katiskan tai puolikkaan verkon pitoon. Yleensä osakaskunta kuitenkin myy tämän osuuden jatkoksi lisälupia.

Mökin omistaja ei ole "oman" rantavetensä omistaja. Kun vesi on yhteisomistuksessa, kaikilla osakkailla on oikeus kalastaa joka puolella yhteistä vettä. Luonnollisesti hyvään käytökseen kuuluu, ettei kalastuksella häiritä toisten rantaelämää.

OSAKASKUNNAN TOIMINTA

Vesialueen osakaskunnan toimintaa ohjaa kalastuslaki, yhteisaluelaki, kalastusasetus ja säännöt. Osakaskunnan ylin päättävä elin on osakaskunnan kokous, joka kokoontuu sääntöjensä mukaan tavallisesti kerran vuodessa. Jos merkittäviä asioita ilmenee, kokouksia voi olla useampiakin. Kokouksessa tehdään kaikki tärkeimmät päätökset, muun muassa hoitotoimista ja lupien määrästä ja hinnoista.

Osakaskunnan työrukkasena, edustajana ja asiain valmistelijana toimii hoitokunta, jota johtaa puheenjohtaja ja tarvittaessa varapuheenjohtaja. Osakaskunnalla on tavallisesti sihteeri ja rahastonhoitaja.

Jos yksittäinen osakas haluaa saada oman asiansa osakaskunnan kokouksessa käsiteltäväksi, hänen tulee toimittaa se kirjallisesti osakaskunnan puheenjohtajalle. Hoitokunta käsittelee asiaa ja vie sen tarvittaessa kokouksen päätettäväksi. Osakaskunnan kokous ei voi tehdä päätöstä asioissa, joista kokouskutsussa ei ole mainittu.

OSAKASKUNTA VALVOO OSAKKAIDEN ASIOITA

Lyhyesti sanottuna osakaskunta valvoo omaa ja osakkaittensa etua sellaisissa hankkeissa, jotka kohdistuvat vesialueeseen. Tällaisia ovat mm. vesistörakentaminen, jätevesien päästö ja säännöstelyhankkeet. Osakaskunta on automaattisesti jäsenenä kalastusalueessa. Kalastusalue on vesien käyttäjien yhteistoimintaelin. Siellä laaditaan alueelle kalavesien käyttö- ja hoitosuunnitelmat.

OSAKASKUNTA HOITAA KALAVESIÄ

Vesialueen osakaskunnan vesien hoitovastuu kuuluu sille, ei esimerkiksi yksittäiselle henkilölle, ulkopuoliselle seuralle, järven hoitoyhdistykselle eikä millekään viranomaiselle. Kalastuslaissa on osoitettu kalastuksen järjestäminen ja kalakantojen hoitaminen osakaskunnan tehtäväksi.

Kalavesien hoitoon kuuluu laajassa mielessä huolehtiminen veden laadusta, ympäristöstä, kalaston laadusta ja määrästä. Kalavesien hoitoa on myös kalastuksen järjestäminen.

OSAKASKUNTA ISTUTTAA KALOJA JA RAPUJA

Kalojen istuttaminen on tärkeä kalavesien hoitomuoto. Vuosittain osakaskunnat käyttävät rahaa kaikkiaan noin 39 miljoonaa markkaa. Yli puolet tästä, 22 miljoonaa markkaa, suunnataan kalaveden hoitoon. Tärkeimmät istutuslajit ovat siika, kuha, meritaimen, järvitaimen, järvilohi, harjus. Näitä kalalajeja toivovat pyydyksiinsä myös kesämökilläiset. Rapua ja täplärapua istutetaan niille soveltuviin vesistöihin.

Vesialueiden osakaskunnat päättävät kokouksessaan, mitä poikasia hankitaan ja vuoden mittaan ne sitten istutetaan vesiin. Ne varat, joita osakaskunta saa osakkailta pyydysmaksuina, muilta kalastuslupina sekä valtion kalastuksenhoitomaksuista ohjataan kalavesien hoitoon, useimmiten kalanpoikasten istuttamiseen.

OSAKASKUNTA KUNNOSTAA VESIÄ

On myös vesiä, joiden kunto on haittaavalla tavalla heikentynyt. Verkkojen limoittuminen on alkanut hankaloittaa kalastusta, rannat ovat saattaneet kasvaa vesikasveista umpeen, vedet happamoitua tai kalakannat kääpiöityä. Tällöin vesialueen osakaskunta voi suunnata varoja vesikasvien niittoon, järven kalkitsemiseen tai hoitokalastukseen. Usein kunnostuksilla on myös veden laatua parantava vaikutus. Näin tehdään myös arvokasta vesiensuojelutyötä.

Isojakin hoito-operaatioita voidaan tehdä kun on käytettävissä talkootyövoimaa. Talkootyön arvo vuodessa on noin 7 miljoonaa markkaa. Päin vastoin kuin monilla muilla yhteiskunnan aloilla, osakaskunnissa on vielä talkootyön tekemisen tahtoa.

Jos siis sinun kalavetesi veden laatu on huonontunut, on hyvä, että ryhdyt toimiin asian korjaamiseksi. Mutta miten olisi paras menetellä? Luonnollinen ja lainkin edellyttämä tie on vaikuttaa vesialueen osakaskunnan kautta.

OSAKASKUNTA JÄRJESTÄÄ KALASTUKSEN

Vesialueen osakaskunnan kokouksessa tehdään päätökset, millaisia pyydyksiä voidaan käyttää ja mitä maksuja niiden käytöstä peritään osakkailta ja muilta. Muille kuin osakaskuntaan tai kylään kuulumattomille, kalastuskunta myy erilaisia kalastuslupia.

KALASTUSKUNTA PALVELEE OSAKKAITAAN JA MUITA KALASTAJIA

Osakaskunta tekee vesien ja niiden käyttäjien hyväksi paljon muutakin. Isoimmat osakaskunnat ovat rakentaneet vesistöjen rannalle viihtyisiä tulentekopaikkoja, laavuja, taukotupia. Vetouisteliijoille on rakennettu veneenvetoluiskia, laitureita, pysäköintialueita, jätteidenkeruupisteitä. Näihin toimenpiteisiin osakaskunnat voivat saada myös yhteiskunnan rahoitusta.

Osakaskunnan kokousten lisäksi monet niistä järjestävät kesällä osakkailleen ja muille kalastuksesta kiinnostuneille yhteisiä rantakala-iltoja ja muita tapahtumia. Näissä tilaisuuksissa osakaskuntien edustajat kertovat tehdyistä päätöksistä antavat tietoa vireillä olevista asioista. Mökkiläisillä ja muilla osakkailla on vastaavasti hyvä tilaisuus saattaa osakaskunnan edustajien tiedoksi havaitsemiaan ja toivomiaan asioita.

TULE MUKAAN TOIMINTAAN

Vesialueen osakaskunta on tärkeä yhdysside saman järven ympärillä tai laajemmankin vesistön äärellä asuville, niin vakituksille asukkaille kuin kesä mökkiläisillekin. Hyvin toimivana se pitää huolta vesialueen kunnosta ja kalastosta. Hoidettu kalavesi on kaikkien etu. Arvokalakannat antavat mieluisaa saalista kaikille kalastajaryhmille.

Kesä mökkiläinen! Haluatko tuoda esille ehdotuksesi mökkijärven kalastuksen järjestämisestä ja kalavesien hoidosta? Haluatko vaikuttaa, miten vesialueen tilaa voidaan parantaa? Ota yhteyttä oman osakaskuntasi edustajiin, tee aloitteita ja ehdotuksia. Tule mukaan kokouksiin keskustelemaan ja päättämään asioista. Yhteistyöllä voidaan mökkijärvi kunnostaa ja pitää viihtyisenä.

LISÄTIETOJA OSAKASKUNTATOIMINNASTA

Lisätietoja oman kalavetesi osakaskunnasta ja sen toiminnasta saat puheenjohtajalta ja hoitokunnan jäseniltä. Voit ottaa yhteyttä myös maakunnallisiin kalatalouskeskuksiin ja kalastajaliittoihin tai Kalatalouden Keskusliiton toimistoon ja tiedustella neuvojilta osakaskuntatoiminnasta. Kerromme mielellämme asiasta enemmän.

Osakaskuntia ja niiden tehtäviä selvitetään Kalatalouden Keskusliiton v. 2001 julkaisemassa opaskirjassa "Yhteisen kalaveden osakaskunta. Opaskirja hoitokunnan jäsenille ja puheenjohtajalle." Hinta 150 mk.

Monenlaista hyödyllistä tietoa löytyy myös kesä mökkiläiskalastajan tarpeisiin muistakin Kalatalouden Keskusliiton julkaisuista. Järjestö on julkaissut yli 100 vuoden aikana 122 erilaista kalatalouteen liittyvää julkaisua. Täydellisen myyntiluettelon voi tilata liiton toimistosta. Myyntituotteita on saatavilla myös maakunnallisista jäsenjärjestöistä, kalastajaliitoista ja kalatalouskeskuksista.

- **Kalansavustus.** Opaskirja kalan kotitarvesavustukseen.
- **Katiskapyyntin ABC.** Opaskirja katiskapyyntin nikseistä.
- **Kalastussäädöksiä.** Kalastuslakikirja. Voimassa oleva kalastuslaki ja asetus yhdessä kirjassa.
- **Jodlaava Matikkakoira.** Suuren kalavitsikilpailun parhaat palat yksissä kansissa.
- **Suomen järvi- ja jokikaloja.** Nelivärinen kalajuliste. Upeat lajikuvat.
- **Itämeren kaloja.** Nelivärinen kalajuliste. Upeat lajikuvat.
- **Kalan käsittely.** Kalan käsittelyn opasvihkonen Maksuton.
- **Loiset kalassa.** Esitevihkonen. Maksuton.
- **Rapu.** Esitevihkonen. Maksuton.
- **Suomen kalastuslehti,** 8 numeroa vuodessa.

Kalatalouden Keskusliitto on maamme suurin kalatalousjärjestö. Järjestön jäseninä ovat 21 maakunnallista kalatalouskeskusta ja kalastajaliittoa, joiden jäseninä on puolestaan 3000 kalastuskuntaa, 200 kalastusaluetta, 150 kalastajaseuraa, 150 muuta yhteisöä. Suomen n. 450000 kesämökin omistajista suurin osa on kalastuskuntien osakkaita. Kaikkiaan osakkaita ja jäseniä keskusliiton toimintapiirissä on n. 700 000.

KALASTUSLUPAJÄRJESTELMÄ JA LÄÄNIKOHTAINEN VIEHEKALASTUSMAKSU

Alle 18 v. ja 65 v. täyttäneet 18-64 vuotiaat

Onkiminen ja pilkkiminen	maksuton yleiskalastusoikeus	maksuton yleiskalastusoikeus
Viehekalastus heittokalastus tai uistelu 1 vavalla*	ei valtion kalastuksenhoitomaksua ei viehekalastusmaksua	valtion kalastuksenhoitomaksun lisäksi joko viehekalastusmaksu tai vesialueenomistajan lupa
Muu kalastus uistelu useammalla kuin yhdellä vavalla muu kalastus ja ravustus	ei valtion kalastuksenhoitomaksua vesialueen omistajan lupa	valtion kalastuksenhoitomaksun lisäksi vesialueomistajan lupa

* Kielletty kuitenkin siika- ja lohipeitoisten jokien ja koskien virtapaikoissa tai muilla erikseen kielletyillä alueilla.

Kalastuksenhoitomaksu

Kalan tai ravun pyyntiä harjoittavan henkilön tulee suorittaa valtiolle kalastuksenhoitomaksu. Maksu on suuruudeltaan 20 € kalenterivuodelta tai 6 € seitsemän vuorokauden kalastusjaksolta. Kalastuksenhoitomaksua ei kuitenkaan tarvitse maksaa alle 18-vuotiaana eikä 65 vuotta täyttäneen eikä henkilön, joka harjoittaa vain onkimista tai pilkkimistä.

Maksu suoritetaan maa- ja metsätalousministeriön tilille **166030-101496**. Maksukuitti tai sen kopio on pidettävä mukana kalastettaessa.

Läänikohtainen viehekalastuslupa

Jokaisella on oikeus onkia ja pilkkiä pääsääntöisesti ilman maksuja. Maksamalla läänikohtaisen viehekalastusmaksun saa harjoittaa viehekalastusta yhdellä vavalla, kelalla ja vieheellä. Vetouistelussa saa edellisten lisäksi käyttää yhtä painoviehettä tai syväääjää. Alle 18-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ei tarvitse tätä maksua maksaa. Viehekalastusluvalla ei saa kalastaa:

1. Lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikoissa ja
2. milloin se on kielletty muun säännöksen nojalla.

Viehekalastusmaksu on 27 euroa kalenterivuodelta tai 6 euroa markkaa seitsemän vuorokauden ajalta maksupäivästä tai muusta maksukuittiin merkitystä päivästä alkaen.

Maksu maksetaan mihin tahansa rahalaitokseen, millä tahansa maksutavalla.

Läänikohtainen viehekalastusmaksu maksetaan seuraaville maa- ja metsätalousministeriön tileille:

Etelä-Suomen lääni	166030-106594
Länsi-Suomen lääni	166030-106602
Itä-Suomen lääni	166030-106610
Oulun lääni	166030-106628
Lapin lääni	166030-106636

Läänien rajat ja kuntaluettelot löydät osoitteesta www3.intermin.fi/Aluejaot/Aluejaot

Lisähuomioita

- Viehekalastus on toki edelleen mahdollista myös kalaveden omistajan luvalla, usein viehekalastusmaksua halvemmalla ja ilman vapa- tai vieherajoituksia.
- Ikään perustuvan kalastusoikeuden todistamiseksi on suositeltavaa pitää kalastettaessa mukana henkilöllisyystodistusta, ajokorttia yms. asiakirjaa.
- Kalastuksenhoitomaksu koskee kalastusta koko manner-Suomen alueella, myös kolmessa pohjoisimmassa kunnassa.

Poikkeuksia

Viehekalastuslupa ei ole voimassa Ahvenanmaan alueella. Ahvenanmaalla kaikki kalastus vaatii kalaveden omistajan luvan kalastajan ikään ja kalastustapaan katsomatta. Vain Ahvenanmaalla kalastavien ei tarvitse maksaa kalastuksenhoitomaksua.

Ammattikalastus

Ammattikalastusta koskevien säädösten osalta [ota yhteyttä](#) Kalatalouden Keskusliittoon tai kotiseutusi kalastajaliittoon/kalatalouskeskukseen.

Lisätietoa;

Kalatalouden Keskusliitto, Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki
Puhelin: 09-6844 590, Fax 09-6844 5959,
Email kalastus@ahven.net
www.ahven.net